دوکانەکانی خوێندنی باڵا لە کوردستاندا … عیماد عەلی

سەرەرای ئەوەی قسەی زۆر لەسەر گەندەڵی لە کوردستاندا دەکرێت و پەنجەی لەسەر دادەنرێت و داوای چارەسەر و چاکسازی بنەرەتی دەکرێت و هیچی بۆ نەکراوە، بەڵام ئەوەی زۆر کەم باس کرابێت و ئەگەر بە وردی لێی بڕوانین خەتەرناکترین بابەتە کە کاریگەری دوورمەودای بۆ سەرجەم میلەتەکە هەیە و تەنانەت دوارۆژی پێوە بەندە و باس ناکرێت؛ ئەویش رەوتی خوێندنی باڵاو پەروەردە و بە تایبەتی ئەو بەناو زانکۆ و لەحەقیقەتدا دوکان و بازرگانی و دوکانداری یان سوپەرمارکێتانەیە بە ناوی زانکۆی ئەهلی تا دێت زیاتر تەشەنە دەکات و، کەس نازانێت ئەم پرۆگرامانەی دەخوێنرێت لە ژێر کام لێپرسینەوەی زانستی و کاری بەرێوەبردن و چۆنێتی مامەڵەکردن لەگەڵ ئەم سێکترە زۆر هەستیارەی ژیانی گشتی خەڵك چیە و چۆنە و لەسەر چی بنەمایەك رێگەپێدراون و پێوەرەکان چین.

مەعقولە ئەو گەندەڵیەی کوردستان تەنیوە ئەم کەرتەی نەگرتبێتەوە وا کەس توخنی ناکەوێت و تا ئێستا قڕوقەپی لێکراوە و سەرەرای ئەوەی لە گەندەڵیە گشتیەکەی حکومەت و دەسەڵاتی کوردستان ترسناکترە.
یەکەم شت بە بەراورد کردنی ژمارەی ئەم بەناوزانکۆیانە بە ژمارەی دانیشتوانی خەڵکی کوردستان، ئەو ژمارە زۆرە بێ بنامە و هەرەمەکیەی ئەم زانکۆ ئەهلیە پەرشوبڵاوانەی کە تەنها مەبەست لە کردنەوەیان قازانجی مادیە جگە لە هەندێکیان کە مەبەستی سیاسی و کاری نهێنیشی لە پشتەوەیە، ژمارەیان لە رادەبەدەر لە قەوارەی پێویستبونی خۆی زیاترە.

ژمارەی کادری پسپۆر و شارەزا و بەتوانا و لێهاتوو لەم زانکۆیانە بە ژمارەی پەنجەکانی دەست تێناپەرێت کەچی ساڵانە ژمارەی زانکۆکان زیاتر دەبن و، ئەوەی جێگەی داخە تەنانەت لە ڕووی ئابوریشەوە کوردستان زەرەمەندی گەورەیە لەم کارە و بە ملیۆنەها دۆلار دەچێتە گیرفانی کەسانێك کە بەقەد کادری نێوخۆیی و خەڵکی بەتوانا و خۆماڵی خۆمان قازانج بە ئەم نیشتمانە ناگەیەنن و تاکە شانازیان ئەوەی کە زۆرینەیان لاف و گەزافی پێوەدەدەن و بە هەوڵی زمانی ئینگلیزی وەك مۆدێل ناووناوبانگ بۆ خۆیان دەردەکەن و، ئەوە ناوەرۆکی کار و ئامانج و رێباز و پرۆگرامەکەیان کەس نایخوێنێتەوە

و نازانێت چەند گونجاوە بۆ واقیعی سیاسی و ئابووری و ڕۆشنبیری و کۆمەڵایەتی خەڵکی کوردستان و قۆناغەکە.

ئەوەی سەرپەرشتی ئەم زانکۆیانە دەکات جێگەی گومانە، چ ئەوانەی لە کەنداوی عەرەبیەوە تەمویلکراون و ئێستا بەسەر خەڵکەوە دەژین یان لە ڕۆژئاواە یان لەسەر حسابی خەڵك لە بودجەی کوردستان بناغەیان بۆ دانراوە و دامەزراون و وەبەرهێنانی تێدا دەکرێت وەکو هەر کارێکی ئابووری رووت وەك ئەوەی بەکاڵایەکی بەکاربردنی بازرگانیەوە دەکرێت یان لەسەر حساب و گیرفانی خەڵك کە چەندین خێزان دەکەونە ژێر باری قەرزیشەوە، کە هەستیارترین و گرنگترین کەرتە بۆ پێشخستنی هەر میلەتێك چ جای میلەتێکی دواکەوتوو و هیچ نەدویوی وەکو کورد کە دەیان ساڵە بەدەست پرۆگرامی وڵاتانی داگیرکەر دەناڵێنێت و مێشکی لەق دەکرێت.

کوا ئەو پلان و ڕێبەر و هۆکارە پێویستەی بۆ بوونی ئەم بەناوزانکۆیانە هەیە و چیان زیاترە لە زانکۆ حکومەتیەکان و، ئەمە چەندین ساڵە بەکارن، کام داهێنان و کام قازانجیان بە رەوتی ژیانی خەڵك لە هەر بوارێکدا بێت گەیاندووە و چیان لە زانکۆکانی تر جیاوازە، سەرەرای ئەو خەرجیە زۆرەی لەسەر خەڵك دەکەوێت، ئەگەرپێدانی یەك فلسی شەخسیشیان بەرنەکەوێت.

ئەگەر رووە مادیەکەش وەلانێین و لە رووی مەعنەویەوە وردبینەوە، تا چەند زەرەر لە خەڵکی کەمدەرامەت وگەنجی زیرەکی خیزانە هەژار و ستەمدیدەکان دەدات لە خۆهەڵکیشانی خێزان و منداڵی خواپێداوان و، تەنانەت بەهەموو شێوەیەك فەراهەمبونی هەلی کاری دوای دەرچوون بۆ ئەوان و تێکەڵبونیان لەگەڵ دونیای دەرەوەدا بە دوور لە دامەزراندنی خەڵکیتری دەرچووی زانکۆ حکومەتیە گشتیەکان، ئەگەر زیرەکی و توانای خە\لکە هەژارەکەش لە هەموو ئەوانە زیاتر بێت کە لە بەناوزانکۆ ئەهلیەکان دەخوێنن و دەردەچن.

ئەوەی روونە کە گرتنەبەری ئەم ڕێرەوە خۆی لەخۆیدا و بەخشکەیی رووکردنە بەرەو بەتایبەتیکردنی خوێندنی باڵا لە کوردستان و لەدواجاردا نەهێشتنی خوێندنی زانکۆ حکومەتیە گشتیەکانە، ئەمەش بە پێی سیستمی ڕۆژئاوا و بە تایبەتی ئەمریکادایە .

لە کۆتاییدا دەبێت ئەوەش بڵێین کە بە فراوانکردن و زۆرکردنی ژمارەی خوێندنی خوێنکارانی پاراڵێلەکانی سەرجەم زانکۆ گشتیەکان، هەنگاوی ئەمە و تەنانەت ئەو زانکۆیانەش بەرەو لاوازی و

بەتایبەتیکردن و ئەهلیکردن دەچن و دوای چەند ساڵیکی تر ئەوەی پارەو پوڵی نەبێت بواری خوێندنیشی نابێت و دەبێت تەماشای دەستی ئەو گەندەڵانە بکات کە پوڵی ئەم سیستیمەی هەرێمیان لەدەستدایە، سەرەرای ئەوەی کوردستان بە قۆناغێکی راگوزەردا تێپەردەبێت و دەوڵەمەندبون لەسەر کارو بارزگانی و سیستمی دیاریکراوی راستی وا نەکراوە کە دەوڵەمەندبون بە کاری راست و زیرەکی و کیوورکێ وعەقڵ ببێت و، وەك دەبینین لەپرێکدا خەڵکی ملیاردێر هەڵدەتۆقن، ئەگەر لە دواکەوتوترین خێزانیشدا بن. ئەمەش لە سایەی ئەم حکومەتە گەندەڵەیە کەوا بەنەزانی لە سەرجەم کەرتەکاندا بە تایبەتی سێکتەری خوێندی باڵا و پەروەردە بەرێوەدەبرێت، کە کۆڵەکەی بنەرەتی رەوتی پێشەکەوتنی هەر میلەتێکە لە جیهاندا و چارەسەری هەر لادانێك لەم بارەوە، چ عەقڵێك و پلانێك و میکانزمێك و چەندین ساڵی دەوێت.